

AH 3067
2022Z08580

Antwoord van minister Yeşilgöz-Zegerius (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 9 juni 2022)

Zie ook Aankhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2815

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht 'Dreiging uit extreemrechtse hoek neemt toe: 'Aanslag is voorstelbaar'?'¹

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat een aanslag uit extreemrechtse hoek "voorstelbaar" is? Bent u het eens dat dit een zeer zorgwekkende ontwikkeling is?

Antwoord op vraag 2

Zoals ook vermeld in eerdere en het meest recente Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) 56 en in het jaarverslag 2021 van de AIVD, is een aanslag in Nederland vanuit rechts-extremisme voorstelbaar. Binnen het rechts-extremisme is het accelerationisme² de stroming waar de meeste geweldsdreiging vanuit gaat³. Zoals ook beschreven in de Kamerbrief van 26 oktober 2021⁴ is het accelerationisme een rechts-extremistische ideologie die via diverse – voornamelijk besloten – sociale media platformen wordt verspreid. Het kabinet is van mening dat de dreiging zorgwekkend is en de verdere aandacht verdient van alle veiligheidspartners.

Vraag 3

¹ AD.nl: 28 april 2022 Dreiging uit extreemrechtse hoek neemt toe: 'Aanslag is voorstelbaar' via <https://www.nu.nl/binnenland/6197689/dreiging-uit-extreemrechtse-hoek-neemt-toe-aanslag-is-voorstelbaar.html>

² Aanhangers van accelerationisme verheerlijken en rechtvaardigen terroristisch geweld om versneld een rassenoorlog te ontketenen. Hierdoor willen zij chaos creëren in de samenleving waarin het huidige politieke bestel kan worden vervangen door een witte (nationaalsocialistische) etnostaat. Zie ook Accelerationism: the obscure idea inspiring white supremacist killers around the world, VOX, 18 november 2019.

³ Kamerstuk 29 754, nr. 640

⁴ Kamerstuk 29 754, nr. 621

Is het dreigingsbeeld uit het jaarverslag van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) identiek aan het dreigingsbeeld van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV)? Is er op dit moment sprake van een concrete dreiging uit extreemrechtse hoek?

Antwoord op vraag 3

Met het uitbrengen van het DTN informeert de NCTV over de ontwikkelingen op de dreigingen die worden waargenomen. Het DTN wordt opgesteld met input van meerdere partners, waaronder de AIVD. Het Openbaar Jaarverslag van de AIVD is het publieke verantwoordingsdocument van de dienst. De AIVD brengt met dit verslag in beeld welke dreigingen, ontwikkelingen en activiteiten de dienst heeft waargenomen en welke werkzaamheden zijn verricht.

In het Jaarverslag 2021 en DTN 56 wordt duidelijk geschetst waarom het rechts-extremistische gedachtegoed een bedreiging vormt voor Nederland. Zowel de AIVD als de NCTV houden de ontwikkelingen scherp in de gaten. Beiden beschrijven het accelerationisme als de stroming waar binnen het rechts-extremisme de meeste geweldsdreiging vanuit gaat. In Nederland heeft het accelerationisme nog niet geleid tot terroristisch geweld, maar zijn er wel rechts-extremisten aangehouden voor onder meer opruiing, haatzaaien, dreiging en wapenbezit.

Het huidige dreigingsniveau voor alle terroristische dreigingen in Nederland samen is 'aanzienlijk' (niveau 3 van 5). Dat betekent dat een terroristische aanslag in Nederland voorstelbaar is, maar dat er thans geen concrete aanwijzingen voor een aanslag zijn.

Vraag 4

Hoeveel mensen in Nederland zijn, grosso modo, in het vizier die kunnen worden bestempeld als zijnde rechts-extremistisch? In hoeverre maakt deze groep deel uit van de professionele knokploegen zoals beschreven in het rapport 'Het fenomeen Vechtafspraken: vier jaar later' door Bureau Beke?⁵

Antwoord op vraag 4

Het totaal aantal rechts-extremisten in Nederland is niet bekend. Het rechts-extremisme in Nederland bestaat uit meerdere stromingen en heeft verschillende uitingvormen. Naast gekende rechts-extremistische organisaties of groeperingen begeven rechts-extremisten zich vooral online. De rechts-extremistische stroming waar op dit moment de grootste (terroristische) geweldsdreiging van uit gaat is het accelerationisme. Naar schatting zijn er in Nederland enkele honderden aanhangers van het accelerationisme. De aanhangers begeven zich veel op online

⁵ 25 april 2022 Het fenomeen vechtafspraken: vier jaar later door Bureau Beke, via <https://bureaubeke.nl/publicaties/het-fenomeen-vechtafspraken-vier-jaar-later/>

communicatieplatforms waar accelerationistisch gedachtegoed wordt gepropageerd.⁶ De inschatting is dat van enkelen een dreiging kan uitgaan.

Het is niet bekend hoeveel rechts-extremisten deel uitmaken van professionele knokploegen.

Vraag 5

Wat doet de NCTV op dit moment niet, in afwachting van de Wet verwerking persoonsgegevens coördinatie en analyse terrorismebestrijding en nationale veiligheid? Kunt u illustreren wat de gevolgen zijn voor enerzijds de analysefunctie van de NCTV en anderzijds voor de coördinatiefunctie van de NCTV op de weerbaarheid?

Antwoord op vraag 5

In afwachting van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel verwerking persoonsgegevens coördinatie en analyse terrorismebestrijding en nationale veiligheid heeft de NCTV enkele werkzaamheden gestaakt. Zoals ook vermeld in de Kamerbrief van 2 november 2021^[1] heeft het opschorten van werkzaamheden van de NCTV de volgende consequenties:

a) Wat betreft de analysetaken: thema's en trends op het gebied van dreigingen die onlosmakelijk verbonden zijn met (uitingen en gedragingen van) personen worden niet meer gesignaleerd en geduid. Dat betekent dat de NCTV voorlopig gestopt is met het duiden van (online) openbare uitingen, dat wil zeggen al wat men uit, al dan niet in woord of geschrift, om te beoordelen of deze passen binnen een bepaalde trend of ontwikkeling die in potentie de stabiliteit van Nederland kan ontwrichten en of er in dat kader maatregelen ter verhoging van de weerbaarheid moeten worden bevorderd. Dit geeft beperkingen bij de uitvoering van analysetaken, waaronder analyses gerelateerd het DTN. Zoals ik ook in het debat van 19 mei jl. over discriminatie en racisme heb aangegeven, en in het debat van 2 juni jl. over de werkwijze van de NCTV heb aangegeven, is de NCTV nu gelimiteerd in het analyseren en duiden van thema's en trends.

b) Voor wat betreft de coördinatietaken is deelname en bijdrage aan lokale casus overleggen – waarin de aanpak van radicaliserende of geradicaliseerde personen wordt besproken – gestaakt, tenzij de NCTV deelneemt op grond van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding en/of Paspoortwet. Daarnaast zijn enkele werkzaamheden binnen de Taskforce Problematisch gedrag en ongewenste buitenlandse financiering beëindigd.

Vraag 6

Wat is de inzet van de politie op internet en sociale media, nu rechts-extremisten elkaar daar vinden? Heeft de inzet tot dusver tot concrete interventies geleid?

⁶ AIVD jaarverslag 2021

Antwoord op vraag 6

Binnen de juridische mogelijkheden, monitort de politie het internet op rechts-extremistische uitingen en strafbare gedragingen. In het verleden heeft dit onder meer geleid tot aanhoudingen en strafrechtelijke vervolging van personen en groepen.

Vraag 7

De EU- verordening (Terroristische Online Inhoud, TOI) waarmee hostingbedrijven kunnen worden aangesproken op rechtsextremistische content is per juni 2022 van kracht, wanneer kan de Kamer deze wetgeving verwachten teneinde deze kunnen te implementeren? Waarom is deze wetgeving vertraagd? Wanneer is in Nederland op z'n vroegst deze regelgeving van kracht? Wat doet u in de tussentijd?'

Antwoord op vraag 7

De EU-verordening inzake het tegengaan van verspreiding van terroristische online-inhoud (TOI-verordening) wordt op 7 juni 2022 van toepassing. Dat betekent dat in Nederland de desbetreffende nationale uitvoeringswet⁷ in werking moet zijn getreden en dat de daarin aangewezen (nationale) autoriteit, genaamd de Autoriteit Terroristische en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM), operationeel moet zijn. Er geldt een uitvoeringstermijn van 1 jaar wat zeer krap is. Hier heeft Nederland destijds tijdens de onderhandelingen dan ook bezwaar tegen gemaakt.⁸ Het kabinet zet zich desalniettemin in om zo spoedig mogelijk met de nodige zorgvuldigheid de wetgeving gereed te krijgen. Het voorstel van de Uitvoeringswet is inmiddels gereed, door de Raad van State van advies voorzien en gereed voor verzending aan uw Kamer. Mede naar aanleiding van de vragen gesteld door het lid Bikker (ChristenUnie) over de voortgang omtrent de autoriteit terroristische content en kinderporno gesteld op 6 mei (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 3063) informeer ik u voor het zomerreces nader over de uitvoering van de TOI-verordening.

⁷ het voorstel van wet houdende regels ter uitvoering van Verordening (EU) 2021/784 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 inzake het tegengaan van de verspreiding van terroristische online-inhoud (PbEU 2021, L 172) (Uitvoeringswet verordening terroristische online-inhoud), met memorie van toelichting.

⁸ Kamerstuk 22112 nr. 2706, vergaderjaar 2018-2019, Fiche: Verordening ter voorkoming van de verspreiding van online terroristische inhoud.